

Ta trudna codzienność nauczycieli...

To nauczyciel jest najbliższej ucznia – codziennie, nie tylko w święto...

Fot. Marian Paluszkiewicz

Dziś, 5 października, jak co roku na Litwie, obchodzimy Światowy Dzień Nauczycieli. Został on ustanowiony przez UNESCO w celu wyrażenia uznania dla setek tysięcy nauczycieli i edukatorów na całym świecie. Jest takim dniem w roku, kiedy w sposób szczególnie mówi się o znaczeniu pracy osób uczących w szkołach, przedszkolach i uczelniach wyższych. Życzenia i kwiaty powędrują dziś do nauczycieli również w szkołach polskich na Litwie.

Obecnie na Litwie funkcjonuje 70 szkół i 16 filii z polskim językiem nauczania. Naukę pobiera w nich ponad 11,5 tys. uczniów. Wiedzę przekazuje im 2,5 tysiąca nauczycieli i wychowawców przedszkolnych. Zdaniem UNESCO, zdrowe i rozwijające się społeczeństwo nie może istnieć bez nauczycieli. Obchody Światowego Dnia Nauczyciela są okazją do podkreślenia wiodącej roli pedagogów w zapewnieniu najwyższej jakości edukacji na wszystkich poziomach.

Str. 6-7

*Cierpliwości i wytrwałości
w trudnej, lecz szlachetnej misji
odkrywania nowych obszarów Wiedzy
wszystkim Nauczycielom w dniu ich święta*

życzy redakcja „Kuriera Wileńskiego”

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

KURIER WILEŃSKI

Czwartek
Październik 2017

5

Imieniny: *Apolinarego, Bartłomieja, Fausta, Faustyny, Flawii, Flawiana, Flory, Justyny, Konstancjusza, Rajmunda, Tulii i Wiktoryna*

TRZY PYTANIA DO...

...Justasa Baranauskasa, specjalisty Biura Zdrowia Publicznego przy samorządzie m. Wilna

1. Wasza placówka jest inicjatorem wielu ciekawych imprez, w tym dla ludzi w podeszłym wieku. Z jakiej oferty w najbliższym czasie będą mogli skorzystać seniorzy naszego miasta?

8 października zapraszamy wszystkich seniorów na wydarzenia z okazji Międzynarodowego Dnia Osób w Wieku Starszym, który przypada na październik. Rozłożyliśmy nasze imprezy na tydzień.

2. Konkretnie o jakie imprezy chodzi i gdzie będą się odbywać?

Tym razem głównym miejscem wydarzeń będzie Międzynarodowa Szkoła Prawa i Przedsiębiorczości, która mieści się przy al. Laisvės 58 w Wilnie. Lista imprez jest bardzo rozległa, w pierwszej kolejności chcę wymienić badania masy ciała. Ta bardzo nowoczesna metoda pozwala zbadać kondycję każdego organizmu, tzn. pokazuje zawartość tkanki mięśniowej, zawartość wody w organizmie, masę kości, wiek metaboliczny, podstawową przemianę materii, rodzaj sylwetki.

3. Wśród bogatej oferty zaplanowano też program rozrywkowy.

Tak. Będzie można skorzystać np. z lekcji tańca, bo właśnie taniec bardzo dodatnio wpływa na samopoczucie ludzi w wieku podeszłym. Można będzie również wypróbować swych sił np. w grze zgaduj-zgadula. Należy zawnoczyć się zapisać, gdyż z doświadczenia lat poprzednich wiemy, że seniorzy bardzo chętnie uczestniczą w podobnych przedsięwzięciach.

Rozmawiała Helena Gładkowska

Kontakt: tel. (8-5) 205 34 17, 8 659 71 277

W Wilnie rozpoczął się sezon grzewczy

W Wilnie rozpoczął się nowy sezon grzewczy: w pierwszej kolejności ogrzewanie zostało włączone w stołecznych przedszkolach, szkołach i placówkach opieki zdrowotnej, następnie – w domach wielomieszkaniowych i przedsiębiorstwach.

Decyzja stołecznego samorządu i zarządzanej przez niego spółki Vilniaus šilumos tinklai o włączeniu ogrzewania została podjęta po uwzględnieniu faktu, że średnia dobową temperaturą w ciągu trzech minionych dni była niższa niż +10°C.

Mieszkańcy Wilna mogą też sami wybrać, od kiedy włączyć ogrzewanie: na wniosek większości mogą to uczynić ci wilnianie, u których nadzorca domów odpowiednio zadbał o system grzewczy. O tym, czy

budynek został przygotowany do sezonu grzewczego Vilniaus šilumos tinklai (VŠT) decyduje na podstawie przedstawionych przez nadzorców budynków aktów przygotowania do sezonu grzewczego. Jeżeli budynek został przygotowany i mieszkańcy lub zarządca budynku informują o tym, że chcieliby rozpocząć sezon grzewczy wcześniej.

Decyzja w sprawie tego, od kiedy zostanie włączone ogrzewanie we wszystkich domach wielomieszkaniowych i przedsiębiorstwach w Wilnie, zostanie podjęta pod koniec bieżącego tygodnia.

W kilku minionych latach sezon grzewczy rozpoczynał się na początku października: w 2015 r. – 8 października, w 2016 r. – 6 października.

wilnoteka.lt

Na samochodowych numerach nie będzie kombinacji liter KGB

W tym tygodniu spółka Regitra ogłosiła nowe kombinacje liter, którymi będą oznaczane nowo rejestrowane samochody. W tym i w przyszłym roku - do października - samochody osobowe otrzymają numery rejestracyjne rozpoczynające się na literę K. Zabraknie wśród nich jednak kombinacji liter KGB.

Na liście numerów rejestracyjnych po kombinacji KGA kolejno następuje kombinacja KGC. Żaden kierowca nie otrzyma numeru KGB. Jak po-

wiedziała przedstawicielka Regitry Emilija Bardauskienė, jest to nieprzypadkowe.

„Państwowy numer rejestracyjny nie może być zbliżony z nazwami organizacji nazistowskich Niemiec, krajów ZSRR, nazistowskich i komunistycznych instytucji, nazwiskami nazistowskich i komunistycznych przywódców, ich skrótami, nie może być łudząco podobny do nich” – tłumaczyła Bardauskienė.

zw.lt

KURIER WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 roku
Birbynių g. 4a, 02121–30 Vilnius,
Lietuvos Respublika, tel./fax 260 84 44

DZIENNIK NALEŻY DO EUROPEJSKIEGO STOWARZYSZENIA GAZET CODZIENNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH

POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Redaktor naczelny: Robert Mickiewicz [tel. 260 84 44, redaktor@kurierwilenski.lt]. Zastępca red. nac.: Aleksander Borowik [info@kurierwilenski.lt, tel. 260 84 46] Sekretarz redakcji: Lucja Stankevičiūtė [tel. 260 84 47, sekret@kurierwilenski.lt] Dziennikarze: Honorata Adamowicz, Justyna Giedrojć, Ilona Lewandowska, Brygita Lapszewicz, Anna Pieszko, Marian Paluszkievicz — fotoreporter Współpracownicy: Helena Gładkowska, Witold Janczys, Jadwiga Podmostko, Alina Sobolewska, Krzysztof Subocz, Julitta Tryk Dział Promocji: Andrzej Podworski — prenumerata [tel. 212 30 40, kolport@kurierwilenski.lt], Jolanta Balkiewicz — reklama [tel. 260 84 44, reklama@kurierwilenski.lt]. Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski” Druk: VšĮ „Vilnijos žodis” Nakład: 3000 egz.

Materialów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbliżone z opinią redakcji.

Redaktor dyżurny: Honorata Adamowicz

**Z okazji Dnia Nauczyciela
wszystkim Pedagogom i Wychowawcom**

*nisko się kłaniamy i składamy życzenia
zdrowia oraz wszelkiej pomyślności
zawodowej oraz osobistej. Życzymy Państwu,
aby Wasza praca była nieustającą pasją
i wyzwaniem. Niech trud w nią włożony przynosi
wspaniałe owoce, pozwoli urzeczywistnić piękne
i szlachetne pomysły, które podszeptuje serce,
nieustająco przysparza Państwu szacunku, a uczniów
i wychowanków pociąga
przykładem i zachęca do ciągłego rozwoju.*

**W imieniu zarządu Józef Kwiatkowski,
prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich
na Litwie „Macierz Szkolna”.**

**Z okazji Jubileuszu 25-lecia pracy
na stanowisku dyrektora
oraz 40-lecia pracy zawodowej
Panu Zygmuntowi Jaświnowi
dyrektorowi Gimnazjum im. Stanisława
Moniuszki w Kowalczukach**

*składamy podziękowania za trud włożony
w wychowanie wielu pokoleń młodzieży.
Wyrażając swą wdzięczność życzymy dalszych sukcesów
zawodowych, wytrwałości w realizacji zamierzeń oraz
wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.*

**Wspólnota Gimnazjum im. Stanisława
Moniuszki w Kowalczukach**

*W tak ważnym dniu w roku szkolnym,
w dniu święta wszystkich nauczycieli,
chcielibyśmy złożyć
najserdeczniejsze życzenia: dużo zdrowia,
cierpliwości, wytrwałości, sukcesów
zawodowych oraz zadowolenia z uczniów!
A szczególnie wychowawczyni!*

**Klasa 5a, Gimnazjum Inżynieryjne
im. Joachima Lelewela**

*Za serce, uśmiech, dobre słowo, zachętę
do pracy, gdy nic się nie udawało i pochwałę
gdy wszystko szło dobrze.
Za pomoc w odkrywaniu tego w czym
jesteśmy najlepsi i przekonywanie, że
możemy zrobić więcej niż się spodziewamy.
Za pokazanie nam, że się liczymy
i jesteśmy ważni. Za naukę, za trud jaki jest
wkładany, przeogromny bukiet życzeń dziś składamy!*

Wychowawczyni Alinie-Ewelinie Szostak

**życzy klasa 3a, Gimnazjum Inżynieryjne
im. Joachima Lelewela**

PULS KURIERA

ZDJĘCIE DNIA

Prezydent USA Donald Trump odwiedził Portoryko, terytorium Stanów Zjednoczonych całkowicie zdevastowane przez huragan Fot. EPA-ELTA

KOMENTARZ DNIA

Smutny mer jest smutny

Rozpadowi koalicji rządzącej Wilnem towarzyszy zjawisko nadzwyczajne i zupełnie dotąd w litewskiej polityce niespotykane. Jest to widok mera, Remigijusa Šimašiusa, bez tego okropnego, sztucznego uśmiechu. Cała reszta była do przewidzenia.

Jakiegokolwiek zdjęcia smutnego mera mogą stanowić pożywkę dla twórców internetowych memów. Dziwiło, że uśmiechał się, kiedy członków jego partii przeszukiwały służby, a także kiedy jego partii postawiono zarzuty prokuratorskie. A teraz przestał. Bo nawet on mógłby przewidzieć, że Związek Ojczyzny nie będzie chciał cały czas być tylko przybudówką do partii, która to historycznie była jego przybudówką. A wszak nie może ekipa Landsbergisów być mniej ważna od kogokolwiek, a już na pewno nie od partii z zarzutami prokuratorskimi o korupcję i obywatelskimi o nieudolne rządzenie miastem. Teraz mer ma zagwozdkę, bo potrzebuje koalicjantów, a wcześniej nimi wybrzydzał. Co gorsza, żadna partia nie będzie chciała przed zbliżającymi się wyborami brać na siebie odium współodpowiedzialności za rządzenie miastem razem z merem, który tych wyborów raczej nie wygra.

Pozostaje zatem chyba merowi już bycie smutnym, bo rada miasta mu radości przysparzać nie będzie.

Rajmund Klonowski

CYTAT DNIA

„Chrześcijanin to ktoś, kto jest przekonany, że w człowieku kryje się dobro, że zło można zwyciężyć dobrem, a nienawiść – miłością.” – powiedział papież Franciszek wczoraj podczas audiencji generalnej w Watykanie

LICZBA DNIA

300 mln euro przeznaczy państwo na wzrost emerytur w październiku i w styczniu

KRÓTKO

Orlen – największą spółką

Listę 50 największych spółek w państwach bałtyckich również w tym roku otwiera Orlen Lietuva.

Na listę 50 największych firm w regionie bałtyckim sporządzoną przez przedsiębiorstwo Coface w 2016 roku znalazło się 29 spółek litewskich, 11 – estońskich i 10 – lotewskich.

W szpitalach znów brakuje krwi

W szpitalach zaczyna brakować krwi grup O (I) RhD+, A (II) RhD+ i A (II) RhD-. Narodowe Centrum Krwi apeluje do dawców o niezwłoczne zwracania się do lokalnych oddziałów centrum.

„Dzięki twojej dobrowolnej pomocy dzisiaj może być uratowane niejedno życie ludzkie!” – zachęcają przedstawiciele Centrum Krwi.

W Wilnie można zgłaszać się pod adresy Žolyno 34 lub Upės 9 (4 piętro VCUP). Stacjonarne oddziały Narodowego Centrum Krwi działają także w innych miejscowościach Litwy.

Chcą zlikwidować Departament Migracji

Minister spraw wewnętrznych Eimutis Misiūnas we wtorek zaproponował zlikwidowanie krytykowanego ostatnio Departamentu Migracji i podział jego funkcji między działające w systemie migracji instytucje policji.

Jak informuje ministerstwo, po reorganizacji w policji pojawiłby się Centralny Wydział Migracji.

Perspektywiczne plany młodego polityka

Mieliśmy ostatnio przyjemność gościć w redakcji młodego polityka. Robert Duchniewicz jest radnym rejonu wileńskiego oraz przewodniczącym rejonowego oddziału socjaldemokratów. 26-letni polityk jest najmłodszym przewodniczącym oddziału partii socjaldemokratycznej.

– Do oddziału należą osoby różnych narodowości. Razem tworzymy, że tak powiem, oddział multikulturowy. W partii, na czele której stoi prezes Gintautas Paluckas, nie czuję żadnego dyskomfortu ze względu na swą narodowość – zaznacza Robert.

Magister prawa, absolwent Uniwersytetu im. Michała Romera, pracę jako prawnik pomyślnie łączy z działalnością polityczną.

– O tym, że wybrałem studia prawnicze, zdecydował również fakt, że w rodzinie mamy kilku prawników. Wydaje mi się także, że jest to perspektywiczny kierunek. Obecnie pracuję jako prawnik w Departamencie Mniejszości Narodowych przy rządzie RL. Jako jedyny prawnik w tej instytucji przygotowuję przetargi, projekty ustaw aktów prawnych – mówi młody polityk.

Nie ukrywa, że działalność polityczna bardziej go inspiruje.

– Od zawsze miałem lewicowe poglądy, bliskie są mi podstawowe zasady socjaldemokracji. Już na studiach postanowiłem wstąpić do Partii Socjaldemokratycznej. Na rozmowę wstępną przyszedłem nie mając żadnych protekcji i zostałem przyjęty. Bardzo szybko udało mi się

zaangażować w działalność partyjną, którą rozpocząłem w socjaldemokratycznej

organizacji młodzieżowej. Organizowaliśmy m.in. akcje społeczne i patriotyczne, pomagaliśmy ludziom – opowiada Robert Duchniewicz.

– Po wyborach w 2015 roku nie trafiłem do rady samorządowej, byłem czwarty na liście, od razu za kreską. Jednak w partii zaszły pewne zmiany i od wiosny jestem radnym. Moim celem jako przewodniczącego oddziału jest wzmocnienie pozycji socjaldemokratów w radzie samorządu, gdzie stanowi-

Robert Duchniewicz Fot. M. P.

my mniejszość. Staramy się współpracować z przedstawicielami wszystkich partii politycznych. Jednak sprawą priorytetową jest rozstrzygnięcie problemów nurtujących mieszkańców naszego rejonu – to asfaltowanie dróg, oświetlenie, tworzenie nowych miejsc pracy, modernizacja sektora zdrowia, szkół, przedszkoli, doskonalenie systemu finansowania rejonu wileńskiego. Doszedłem do wniosku, że potrzebne jest większe zaangażowanie starostwa, samorządu w problemy mieszkańców. Przecież dążymy do wspólnych celów – kontynuował polityk.

Swoją przyszłość wiąże z rodzinnymi stronami.

– Pochodzę ze wsi Kabiszki pod Niemenczynem, ukończyłem tu Gimnazjum im.

Konstantego Parczewskiego. Gdy zaangażowałem się w działalność społeczną i polityczną, zrozumiałem, że jest sporo kwestii, które należy rozstrzygnąć. W przyszłości chciałbym założyć rodzinę. Pomyślałem, więc, że chcę, aby moje dzieci mogły pójść do dobrej polskiej szkoły. Do wygodnego życia potrzebna jest rozwinięta infrastruktura, dobre drogi, pozwalające na komfortowy dojazd samochodem. Chciałbym, żeby miejscowość, z której pochodzę i w której zamierzam mieszkać, jak i nasze całe państwo, w perspektywie stały się miejscami pięknymi i przyjaznymi ludziom, gdzie wszystko, co jest potrzebne, będzie w zasięgu ręki. Postanowiłem więc działać, żeby to wszystko osiągnąć – dzieli się swymi planami radny.

Robert Duchniewicz został wybrany na przewodniczącego partyjnego Komitetu Wspólnot Narodowych.

– Jestem pewien, że działalność Komitetu przyniesie sporo korzyści dla Polaków na Litwie. Jesteśmy na etapie tworzenia nowego programu, w którym znajdzie się także projekt ustawy o mniejszościach narodowych. Obecnie pomoc mniejszościom narodowym jest utrudniona przez to, że na Litwie nie istnieje tego rodzaju ustawa. Dla przykładu w Polsce taka ustawa została uchwalona. Z nowym prezesem naszej partii przyszła także bardziej stanowcza wola polityczna. Będziemy działać również w kwestii rozstrzygnięcia pisowni nazwisk i nazw miejscowości. Jesteśmy otwarci na różne propozycje i wnioski naszych obywateli – podsumował Robert Duchniewicz. □

Justyna Giedrojć

SPRINTEM

Mourinho
patronem ulicy

Słynny trener piłkarski Jose Mourinho został patronem jednej z ulic w Setubalu w południowej Portugalii. Szkoleniowiec Manchesteru United przyjechał z tej okazji do rodzinnego miasta.

„Setubal jest wciąż jedynym miejscem, gdzie czuję się jak u siebie, gdzie ludzie traktują mnie normalnie. Kocham Setubal, ponieważ przyjaciele nazywają mnie tutaj Ze Mario, a nie +Special One+ czy w inny sposób” – powiedział Mourinho.

Afront dla Bale'a

Zawodnik Realu Madryt Gareth Bale nie został po raz piąty z rzędu wybrany najlepszym piłkarzem Walii. Ten tytuł trafił tym razem do Chrisa Guntera. 28-lletni obrońca na co dzień występuje w angielskim klubie Reading FC. Gunter to rekordzista pod względem występów w narodowych barwach. Ma ich już 81. Bale w reprezentacji Walii zagrał 68 razy i nie powiększy w najbliższym czasie dorobku, ponieważ z powodu kontuzji opuścił zgrupowanie przed najbliższymi meczami eliminacji mistrzostw świata.

Tre Valli Varesine:
Geniez pierwszy

Francuz Alexandre Geniez z ekipy AG2R wygrał kolarski klasyk Tre Valli Varesine. Na mecie w Varese finiszował najszybciej z czteroosobowej grupy, wyprzedzając swojego rodaka Thibauta Pinot oraz Włochów Vincenzo Nibalego i Diego Ulissiego. W trudnym górskim klasyku ścigał się Rafał Majka, zajmując 50. miejsce ze stratą 1.28 do zwycięzcy.

Dwanaście lat piął się z drużyną na szczyt

Reprezentacja Serbii nie przegrała w tegorocznej edycji mistrzostw Europy ani jednego meczu, co więcej w całym turnieju straciła ledwie dwa sety.

Podopieczne Zorana Terzicia imponowały niezwykle wysoką dyspozycją fizyczną i psychiczną, zagrały wybitny turniej i złoto wzięły niemal z marszu.

– Możemy grać jeszcze lepiej – przyznał trener mistrzyni Europy. Zoran Terzić od 12 lat prowadzi serbską kadrę, gdy zaczynał pracę, jego drużyna była średniakiem. Dziś na Starym Kontynencie na wicemistrzyni olimpijskie z Rio nie ma mocnych. Serbki – grając bez kilku gwiazd – wygrały wszystkie mecze w EuroVolley 2017 i w cuglach zapewniły sobie tytuł. W turnieju straciły tylko dwa sety, jeden w finale z Holandią (3:1).

Trener Serbii znany jest z tego, że zawsze twardo stąpa po ziemi i koncentruje się głównie na pracy. Ciężkiej pracy. Jego zespół na sukces w ME pracował przez pięć ostatnich miesięcy.

Zoran Terzić, mimo świetnej passy w ME, dostrzegł w grze drużyny mankamenty i elementy, które można jeszcze poprawić. Znany jest z twardego charakteru, potrafi być surowy i nieprzejednany. Przed laty, gdy z gry w kadrze zrezygnowało kilka gwiazd – Anja Spasojević, Ivana Djerisilo czy kapitan Vesna Citaković – Terzić postawił na zmienniczki i zamknął drzwi do drużyny buntowniczkom. Te chciały wrócić do reprezentacji, ale trener nie okazał litości. Zespół zrazu grał słabiej, jednak szybko to zdanie Zorana

Terzicia było na górze. Dziś jest podobnie.

– Oczywiście bardzo trudno będzie powtórzyć taki występ, ale mam nadzieję, że nie tylko możemy utrzymać ten poziom, ale jeszcze bardziej się rozwinąć, bo tak naprawdę to prawie nowa drużyna – argumentował po finale mistrzostw Europy. Do Baku trener Serbii nie zabrał m.in. Maji Ognjenović, Jovany Brakocević, Nataszy Krsmanović, Suzany Cebić czy Brizitki Molnar, które w ostatnich latach stanowiły o sile drużyny. Niemal całe ME na ławce przesiedziała Milena Rasić, jedna z najlepszych serbskich siatkarek w historii.

Terzić dał szansę młodszym zawodniczkom – Stefanie Veljković, Bojanie Zivković, Tijanie Malesević czy Jelenie Blagojević – i wygrał podwójnie. Jego

zespół zgarnął złoty medal, a odmłodzenie drużyny udało się wybitnie.

– Jestem pewien, że możemy grać jeszcze lepiej niż tutaj – i że możemy zdobyć medal również na przyszłorocznych mistrzostwach świata w Japonii – powiedział Zoran Terzić i trudno się z nim nie zgodzić. Konsekwencją i ciężką pracą wprowadził zespół na szczyt i nie wydaje się, by miał go szybko opuścić.

Na koniec ciekawostka – w składzie reprezentacji Serbii znalazły się cztery siatkarki grające w Polsce – Stefana Veljković, Sladjana Mirković, Bianka Busa, Jelena Blagojević – a dwie kolejne – Ana Bjelica i Tijana Malesević – mają za sobą przeszłość na parkietach Ligi Siatkówek Kobiet. Nie wszystkie grały w topowych klubach, ale dziś są na samym szczycie. □

Zoran Terzić od 12 lat prowadzi serbską kadrę, gdy zaczynał pracę, jego drużyna była średniakiem
Fot. archiwum

Brytyjski tenisista Dan Evans zawieszony na rok

Brytyjski tenisista Daniel Evans został zawieszony na rok – poinformowała międzynarodowa federacja (ITF). Media już w czerwcu informowały, że w jego organizmie znaleziono kokainę. 27-lletni zawodnik do rywalizacji będzie mógł wrócić 28 kwietnia 2018 roku.

Obecnie 108. w światowym

rankingu tenisista już w czerwcu został tymczasowo zawieszony. Zawodnik od razu przyznał się do zażywania narkotyku i przeprosił wszystkich.

Evans jeszcze nigdy nie wygrał turnieju ATP Tour, ale w tym roku dotarł do finału imprezy w Sydney. Reprezentował także Wielką Brytanię w Pucharze Davisa. Jeszcze dwa lata te-

mu Brytyjczyk był w ósmej setce rankingu ATP. Jednak początek 2017 roku miał udany. Dotarł do 1/8 finału wielkoszlemowego turnieju Australian Open.

Wyróżniają go liczne tatuaże. Jednym z nich jest sentencja nawiązująca do cytatu Oscara Wilde'a: „Każdy święty ma przeszłość, każdy grzesznik ma przyszłość” □

Pirazzi zdyskwalifikowany na 4 lata, Rumsas junior na dopingu

Włoski kolarz Stefano Pirazzi został zdyskwalifikowany na cztery lata za stosowanie dopingu. Niedozwolony środek wykryto także w organizmie Raimondasa Rumsasa juniora.

Pirazzi i jego kolega z ekipy Bardiani – Nicola Ruffoni zostali tymczasowo zawieszani przez Międzynarodową Unię Kolarską (UCI) na początku maja, na dzień przed rozpoczęciem Giro d'Italia, w którym obaj mieli wystartować. Jak informowała wtedy UCI, w próbkach pobranych od nich 25 i 26 kwietnia wykryto „peptydy uwalniające hormon wzrostu”.

UCI ogłosiła, że 30-latek Pirazzi będzie mógł powrócić do ścigania dopiero po 3 maja 2021 roku. Sankcje w stosunku do Ruffoniego mają być ogłoszone w późniejszym terminie.

Pirazzi, najlepszy „góral” Giro 2013 i zwycięzca etapu w 2014 roku, miał być w wyścigu Dookoła Włoch liderem grupy Bardiani. Peptyd uwalniający hormon wzrostu wykryto również w próbce pobranej 4 września od Raimondasa Rumsasa juniora. 23-latek zawodnik został tymczasowo zawieszony przez Włoską Agencję Antydopingową.

Jest on starszym synem słynnego litewskiego kolarza Raimondasa Rumsasa. Młodszy z synów, Linas, który również

30-latek Pirazzi będzie mógł powrócić do ścigania dopiero po 3 maja 2021 roku

Fot. archiwum

uprawiał kolarstwo, zmarł nagle w swoim domu 2 maja. Prokuratura w Lukce bada okoliczności śmierci, a jednym z podejrzanych jest jego ojciec.

W 2002 roku Rumsas zajął trzecie miejsce w klasyfikacji generalnej Tour de France, ale ten sukces przyćmił skandal dopingu. W dniu zakończenia wyścigu francuscy celnicy znaleźli sporą ilość niedozwolonych środków w samochodzie jego żony Edity, która wracała do domu we Włoszech. Wśród zakwestionowanych medykamen-

tów były m.in. erytropoetyna, hormon wzrostu i testosteron. Edita Rumsiene utrzymywała, że leki były przeznaczone dla jej chorej matki mieszkającej na Litwie. Tę wersję podtrzymał także kolarz. W styczniu 2006 roku małżeństwo zostało skazane przez sąd we francuskim Bonneville na cztery miesiące więzienia w zawieszeniu za przemyt medykamentów mogących służyć jako środki dopingujące. Wcześniej karierę Rumsasa przerwała wpadka dopingowa podczas Giro d'Italia 2003. □

Na Litwie objawieniem piłkarskim jest... 10-letnia dziewczynka!

Dziesięcioletnia Žemyna Lekavičiūtė została najmłodszą piłkarką, która strzeliła gola w meczu ligowym na Litwie. Dziewczynka występuje razem z dorosłymi zawodniczkami w Akademii Piłkarskiej Žalgirisu Wilno w 1. lidze, będącej zapleczem ekstraklasy.

Lekavičiūtė zdobyła bramkę przeciwko drużynie Šešupe Wyłkowyszki z podania Grety Jaroševičiūtė, urodzonej, podobnie jak Žemyna, w 2006

roku. Pod koniec spotkania Lekavičiūtė zaliczyła jeszcze asystę.

„Był to jej pierwszy występ w 1. lidze. Žemyna stała się w ten sposób najmłodszą zdobywczynią bramki na Litwie” – powiedział dyrektor Akademii Piłkarskiej Svajūnas Stravinskas.

Žemyna trenuje piłkę nożną od czterech lat. W Akademii Piłkarskiej ćwiczy trzy razy tygodniowo, a za zajęcia jej rodzice płacą 45 euro miesięcznie, pono-

sząc.. Akademia Žalgirisu, choć jest jedynym żeńskim klubem piłkarskim w Wilnie, nie może liczyć na większe wsparcie władz miejskich. Dotacja wynosi tylko 3 tys. euro, podczas gdy drużyna męska Žalgirisu otrzymuje 868 tys. euro.

Piłkarki Akademii mają nadzieję, że sytuacja ich klubu poprawi się po mistrzostwach Europy zawodniczek do lat 17, które odbędą się na Litwie w 2018 roku. □

SPRINTEM

F1: testy Roberta Kubicy

Team Formuły 1 Williams potwierdził, że zaplanował testy dla Roberta Kubicy, które odbędą się w drugiej połowie października na torze Silverstone. Polak ma jeździć samochodem w specyfikacji 2014. Na tym samym torze drugiego dnia testy będzie także prowadzić Brytyjczyk Paul di Resta, który również stara się o angaż na sezon 2018 w teamie Williams.

Awans Agnieszki Radwańskiej

Agnieszka Radwańska pokonała reprezentantkę gospodarzy Shuai Zhang 7:5, 7:5 i awansowała do trzeciej rundy turnieju w Pekinie. W trzeciej rundzie rywalką Radwańskiej będzie Daria Kasatkina, która pokonała 6:4, 7:5 Hiszpankę Larę Arruabarę.

Jeśli tenisistka z Krakowa uda się awansować, to w ćwierćfinale rywalką zostanie zwyciężczyni z pary Maria Szarapowa – Simona Halep.

Zwycięstwo Dawida Kubackiego

Dawid Kubacki zapewnił sobie w niemieckim Klingenthal zwycięstwo w tegorocznej edycji letniej Grand Prix w skokach narciarskich.

Polak prowadzi po pierwszej serii ostatniego w tym sezonie konkursu, a jego dwaj najgroźniejsi rywale nie awansowali do finału. W finale z polskiej ekipy zabraknie tylko Piotra Żyły, który jest 37. po próbie na odległość 118 m.

Strony przygotował
Witold Janczyk

FLESZ

Kina inwestują
w technologię VR

Firma AMC posiadająca rozległą sieć kin, zainteresowana jest technologią rzeczywistości wirtualnej. Do 2019 roku chce zainstalować w swych kinach sale, przeznaczone do prezentacji treści w tym systemie. Widzowie natomiast wyposażeni w gogle VR oraz komputery w plecaku, a także kilka sensorów rejestrujących ruch.

Energia elektryczna
z łez i śliny!

Badania naukowe udowodniły, że możliwe jest zastosowanie lizozymów w produkcji energii elektrycznej. Lizozymy to białka powszechnie występujące w łzach, ślinie i innych płynach tkankowych i nie ma problemu z uzyskaniem ich w warunkach laboratoryjnych. Ich naturalnym zadaniem w naszym organizmie jest ochrona antybakteryjna, ale naukowców zainteresowała bardziej jego krystaliczna struktura, wykazująca zjawisko piezoelektryczne, a więc zdolna do przekształcania siły mechanicznej (nacisk) w elektryczną.

Egzoszkielec
dla sparaliżowanych

Jeden z najnowszych modeli egzoszkielec został opracowany przez inżynierów Wandercraft, a zaprojektowano go specjalnie dla osób z paralizem kończyn.

Aktualnie projekt wchodzi w fazę specyfikacji, podczas której określony zostanie sposób, w jaki urządzenie będzie pomagać pacjentom.

Stronę przygotował
Witold Janczys

Nobel za fale grawitacyjne

Nagroda to dowód uznania dla pracy tysięcy naukowców zaangażowanych w projekt LIGO. Istnienie fal grawitacyjnych przewidział już w 1916 roku Albert Einstein.

Wyliczył, że siła grawitacji wynika z zakrzywienia czasoprzestrzeni wywołanego przez zniekształcającą ją masę. Ogólna teoria względności przewidywała, że grawitacja ma charakter geometryczny i może wywoływać zmarszczki na powierzchni czasoprzestrzeni, które przemieszczają się z prędkością światła. Te zmarszczki zostały nazwane falami grawitacyjnymi.

Ale dopiero 100 lat po ogłoszeniu przez Einsteina ogólnej teorii względności międzynarodowy zespół naukowców poinformował o pierwszym w historii zarejestrowaniu fal grawitacyjnych. Fizycy, chcąc zobrazować odkształcenia czasoprzestrzeni, porównują ją do napiętej membrany z gumy, na którą nakłada się kule o różnej wadze. Im kula cięższa, tym bardziej odkształca gumę, tworząc w niej większe zagłębienia. Podobnie dzieje się z czasoprzestrzenią, która jest pewną formą materiału odkształcanego przez objekty o wielkiej masie.

W fizyce relatywistycznej istnienie czasu jako czwartego wymiaru jest nieodłącznie związane z trzema wymiarami przestrzennymi. O ile samą czasoprzestrzeń najlepiej obrazuje porównanie do naciągniętej gumy, o tyle fale grawitacyjne można sobie wyobrazić jako fale rozchodzące się na powierzchni jeziora, kiedy wrzucimy do niego kamień. Dopiero kiedy natrafia na płamę oleju rozlaną na wodzie, zaburzą się ich równe kręgi. Takie plamy możemy porównać do wielkich obiektów kosmicznych zniekształcających rozchodzenie się fal grawitacyjnych. Zgodnie z przewidywaniami Einsteina przechodzą one przez naszą planetę, dokonując odkształceń mniejszych niż 10⁻²¹ m dla obiektów o długości 400 km. Są więc tak małe, że

do niedawna uważano, że nigdy nie uda się eksperymentalnie potwierdzić ich istnienia.

Do 2016 roku wpływ fal grawitacyjnych na duże objekty kosmiczne udawało się zaobserwować tylko pośrednio. Naukowcy wnioskowali o ich istnieniu, obserwując zmianę prędkości obiektów na skutek emisji fal.

W 1993 roku Królewska Szwedzka Akademia Nauk przyznała Nagrodę Nobla z fizyki Russelowi Hulse'owi oraz Josephowi Taylorowi za ob-

skiego z Uniwersytetu w Białymstoku, który we współpracy z prof. Andrzejem Królakiem z Instytutu Matematycznego PAN w Warszawie opracował podstawy algorytmów służących do precyzyjnego modelowania sygnału fali grawitacyjnej oraz wyznaczenia parametrów fal grawitacyjnych z tzw. układów podwójnych. 55-letni prof. Rainer Weiss od blisko pół wieku jest związany z Katedrą Fizyki na MIT. Jego ojciec był niemieckim fizykiem, który ze wzglę-

77-letni prof. Kip Stephen Thorne, zajmuje się fizyką teoretyczną i jest związany z Kalifornijskim Instytutem Technologicznym Fot. archiwum

serwację ruchu dwóch gwiazd neutronowych, która pośrednio potwierdziła teoretyczne istnienie poszukiwanych zmarszczek czasoprzestrzeni. Ale dopiero rozpoczęcie w 2015 r. pomiarów światła za pomocą detektora fal grawitacyjnych LIGO (Laser Interferometer Gravitational Wave Observatory), bazującego na zasadzie interferometru Michelsona, pozwoliło wykryć zaburzenia czasoprzestrzeni, jakie powodują fale grawitacyjne.

Także my, Polacy, mamy powody, aby cieszyć z tej nagrody. Tegoroczny Nobel z fizyki jest bowiem także dowodem uznania dla dorobku polskich naukowców. Należy także podkreślić rolę prof. Piotra Jaranow-

du na żydowskie pochodzenie uciekł z Niemiec w 1938 roku.

Drugi tegoroczny noblista, 81-letni prof. Barry Clark Barish, rozpoczął w 1962 r. karierę naukową na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Kalifornijskiego w Berkeley, a trzy lata później przeniósł się na Caltech.

Trzeci z nagrodzonych naukowców, 77-letni prof. Kip Stephen Thorne, zajmuje się fizyką teoretyczną i przez większą część życia był związany z Kalifornijskim Instytutem Technicznym. Przez kilka lat występował także w programach telewizyjnych popularyzujących naukę, produkowanych przez amerykańską stację PBS i brytyjską telewizję BBC. □